

Sprawa C-349/20**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej****Data wpływu:**

29 lipca 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (United Kingdom) [sąd pierwszej instancji (wydział ds. imigracji i azylu), Zjednoczone Królestwo]

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

29 lipca 2020 r.

Strona wnosząca odwołanie:

NB

AB

Druga strona postępowania odwoławczego:

Secretary of State for the Home Department (minister spraw wewnętrznych, Zjednoczone Królestwo)

Przy udziale:

Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR)

Przedmiot sporu w postępowaniu głównym

Niniejsza sprawa dotyczy odwołania wniesionego przez matkę (NB) i jej syna ze znacznym stopniem niepełnosprawności (AB) od decyzji Secretary of State for the Home Department (zwanego dalej „Secretary of State”) z dnia 3 września 2019 r., odmawiającej udzielenia im azylu lub ochrony humanitarnej w Zjednoczonym Królestwie na podstawie odpowiednich brytyjskich przepisów imigracyjnych.

NB i AB są uchodźcami z Palestyny o statusie bezpaństwowców, którzy wcześniej przebywali w obozie dla uchodźców w Al-Bass w południowym Libanie. Wspomniany obóz dla uchodźców prowadzony jest przez Agencję Narodów Zjednoczonych dla Pomocy Uchodźcom Palestyńskim na Bliskim Wschodzie (UNRWA), która udziela wsparcia i ochrony uchodźcom palestyńskim w Strefie Gazy, na Zachodnim Brzegu Jordanu (w tym we wschodniej Jerozolimie), w Libanie, Jordanii i Syrii. Obecnie NB przebywa na terytorium Zjednoczonego Królestwa wraz z mężem, KB, i pięciorgiem dzieci (w tym AB) w wieku od 7 miesięcy do 14 lat. AB ma 13 lat. Wszyscy członkowie rodziny (z wyjątkiem najmłodszego dziecka, H, które urodziło się w Zjednoczonym Królestwie), są uchodźcami palestyńskimi zarejestrowanymi przez UNRWA. Rodzice i ich – wówczas – czworo dzieci wyjechali z Libanu we wrześniu 2015 r. i udali się do USA na podstawie wize. Następnie w dniu 11 października 2015 r. przybyli do Zjednoczonego Królestwa. Nie podano szczegółów co do pobytu w USA ani przybycia do Zjednoczonego Królestwa, wydaje się jednak, że rodzina zapłaciła przemytnikom 10 000 USD za zorganizowanie ich podróży do USA a następnie do Zjednoczonego Królestwa. Jak wskazano, głównym powodem przybycia do Zjednoczonego Królestwa była chęć rodziców, by zapewnić, aby ich syn ze znacznym stopniem niepełnosprawności, AB, mógł otrzymać odpowiednią opiekę medyczną i edukacyjną stosowną do jego szerokich i złożonych potrzeb. Mąż NB, KB, już wcześniej, w 2016 r., wystąpił o udzielenie azylu w Zjednoczonym Królestwie dla siebie, NB, i czworga wówczas dzieci, jako osób pozostających na jego utrzymaniu. Wniosek KB był nieskuteczny, First-tier Tribunal (sąd pierwszej instancji) uznał bowiem decyzją z dnia 2 października 2018 r., że twierdzenie KB, stanowiące wówczas podstawę wniosku o azyl, iż w przypadku wydalenia rodziny do Libanu znalazłby się on w niebezpieczeństwie ze strony Hezbollahu, było nieprawdziwe. W decyzji tej uznano również, że stan zdrowia AB nie spełniał kryteriów określonych w wyroku House of Lords [Izby Lordów] (obecnie UK Supreme Court [sąd najwyższy Zjednoczonego Królestwa]) z 2005r. dla ustalenia, czy problemy zdrowotne osoby ubiegającej się o azyl są wystarczająco poważne, by były przeszkodą do wydalenia tej osoby z terytorium Zjednoczonego Królestwa. Po wydaniu wspomnianej decyzji First-Tier Tribunal [sądu pierwszej instancji] prawnicy reprezentujący NB i AB poradzili im, w marcu 2019 r., aby złożyli wnioski o azyl we własnym imieniu. Przed wydaniem decyzji odmownej z dnia 3 września 2019 r., w odpowiedzi na dalsze oświadczenia złożone przez prawników reprezentujących NB i AB, Secretary of State stwierdził, że choć w Libanie dochodzi do dyskryminacji niepełnosprawnych Palestyńczyków, to sytuacja NB, a w szczególności AB, nie spełnia przesłanek prześladowania, poważnej krzywdy lub złego traktowania, ani też nieproporcjonalnej ingerencji w ich prawa w rozumieniu art. 8 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Przedmiot i podstawa prawna wniosku

Zasadniczą kwestią w niniejszej sprawie jest to, czy istnieje podstawa prawna, w oparciu o którą NB i AB (oraz – rozszerzająco – pozostali członkowie rodziny)

mogą być uprawnieni do pozostania na terytorium Zjednoczonego Królestwa. Rozstrzygnięcie ich sprawy uzależnione jest od szczegółowego rozumienia kluczowych przepisów konwencji genewskiej dotyczącej uchodźców z 1951 r. (art. 1 lit. D) oraz art. 12 ust. 1 lit. a) dyrektywy Rady 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych standardów dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub osób, które, z innych powodów, potrzebują ochrony międzynarodowej, oraz zakresu przyznanej ochrony (zwanej dalej „dyrektywą kwalifikacyjną” lub „DK”) oraz mającego identyczne brzmienie art. 12 ust. 1 lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (zwanej dalej „przekształconą dyrektywą kwalifikacyjną”).

Artykuł 1 lit. D konwencji dotyczącej uchodźców ma następujące brzmienie:

„Niniejsza Konwencja nie ma zastosowania do osób, które aktualnie korzystają z ochrony lub pomocy organów lub agencji Narodów Zjednoczonych innych niż Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców.

Z chwilą gdy taka ochrona lub pomoc zostanie z jakiegokolwiek przyczyny wstrzymana, osoby te *ipso facto* będą korzystały z dobrodziejstw niniejszej Konwencji, mimo iż ich położenie nie zostało ostatecznie uregulowane zgodnie ze stosownymi rezolucjami przyjętymi przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych”.

Artykuł 12 ust. 1 lit. a) dyrektywy kwalifikacyjnej i przekształconej dyrektywy kwalifikacyjnej jest ściśle oparty na art. 1 lit. D konwencji dotyczącej uchodźców i ma następujące brzmienie:

„Obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec zostaje wykluczony z możliwości uzyskania statusu uchodźcy, jeśli:

a) jest objęty zakresem stosowania art. 1 lit. D konwencji genewskiej odnoszącego się do ochrony lub pomocy otrzymywanej od organów lub agencji Organizacji Narodów Zjednoczonych innych niż Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców; jeśli taka ochrona lub pomoc ustały z jakichkolwiek powodów, a położenie takich osób nie zostało ostatecznie uregulowane zgodnie z odpowiednimi rezolucjami Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych, osoby takie kwalifikuje się tym samym do korzystania ze świadczeń określonych w niniejszej dyrektywie”.

Secretary of State stoi na stanowisku, że wszyscy członkowie rodziny, z wyjątkiem siedmiomiesięcznego dziecka, H, nadal korzystają z ochrony i pomocy UNRWA, która jest organem lub agencją Narodów Zjednoczonych innym niż UNHCR w rozumieniu art. 1 lit. D akapit pierwszy konwencji dotyczącej uchodźców/art. 12 ust. 1 lit. a) dyrektywy kwalifikacyjnej, oraz że wspomniana

ochrona i pomoc nie ustały w rozumieniu tych przepisów. First-tier Tribunal (sąd pierwszej instancji), korzystając z bardzo szerokiej i specjalistycznej dokumentacji, przeprowadził analizę istotnego orzecznictwa krajowego, ETPC i Trybunału Sprawiedliwości (w szczególności wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2012 r. w sprawie C-364/11, El Kott i in.) i szczegółowo zbadał sytuację uchodźców palestyńskich w Libanie oraz infrastrukturę medyczną i edukacyjną dostępną w obozie dla uchodźców w Al-Bass dla dzieci z dużym stopniem niepełnosprawności, takich jak AB.

Sąd odsyłający nakreśla także ogólnie ponury obraz sytuacji uchodźców palestyńskich w obozach w Libanie. Warunki życiowe w tych obozach cechują się przeludnieniem i czasami przemocą. Jako obcokrajowcy Palestyńczycy są wyłączeni spod libańskiego systemu ochrony zdrowia i edukacji i napotykają szereg przeszkód przy poszukiwaniu zatrudnienia. W wyniku tego, a także w świetle pogarszającej się w ostatnich latach sytuacji gospodarczej w Libanie, społeczność palestyńska jest coraz bardziej marginalizowana w wymiarze społecznym i ekonomicznym.

Pytania prejudycjalne

„Przy dokonywaniu oceny, czy doszło do ustania ochrony lub pomocy ze strony UNRWA w rozumieniu art. 12 ust. 1 lit. a) zdanie drugie dyrektywy kwalifikacyjnej względem zarejestrowanego przez UNRWA Palestyńczyka o statusie bezpaństwowca w zakresie wsparcia udzielanego osobom niepełnosprawnym:

1. Czy ocena ta ma charakter weryfikacji czysto historycznej, polegającej na zbadaniu okoliczności, które miały zmusić osobę występującą z wnioskiem do opuszczenia terenu, na którym działa UNRWA w momencie, w którym to uczyniła, czy też jest to również wybiegająca w przyszłość ocena *ex nunc*, dotycząca tego, czy osoba występująca w wnioskiem może obecnie skorzystać z tego rodzaju ochrony lub pomocy?

2. W przypadku udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi, że ocena ta obejmuje wybiegającą w przyszłość ocenę, czy uzasadnione jest, by przez analogię opierać się na brzmieniu art. 11 dotyczącego ustania statusu, tak, aby w przypadku, gdy wnioskodawca może w odniesieniu do przeszłości wykazać uzasadniony powód, dla którego opuścił on teren działania UNRWA, ciężar dowodu w zakresie wykazania, że powód ten nie jest już aktualny, spoczywał na państwie członkowskim?

3. Czy aby zaistniały możliwe do uzasadnienia obiektywne względy przemawiające za wyjazdem takiej osoby, związane z zapewnieniem przez UNRWA ochrony i pomocy, konieczne jest wykazanie celowego spowodowania krzywdy lub pozbawienia pomocy (przez działanie lub zaniechanie) po stronie UNRWA lub państwa, na terytorium którego działa?

4. Czy istotne jest uwzględnienie pomocy świadczonej takim osobom przez podmioty społeczeństwa obywatelskiego, takie jak organizacje pozarządowe (NGO)?”

Powołane przepisy prawa międzynarodowego

Konwencja dotycząca statusu uchodźców, sporządzona w Genewie w dniu 28 lipca 1951 r. (zwana dalej „konwencją dotyczącą statusu uchodźców”), w szczególności art. 1 lit. D

Wytyczne UNHCR w sprawie ochrony międzynarodowej nr 13 z grudnia 2017 r. dotyczące stosowania art. 1 lit. D konwencji dotyczącej uchodźców do uchodźców palestyńskich

Europejska Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, w szczególności art. 3 i 8

Powołane przepisy prawa Unii i orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości

Dyrektywa Rady 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych standardów dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub osób, które, z innych powodów, potrzebują ochrony międzynarodowej, oraz zakresu przyznanej ochrony (zwana dalej „dyrektywą kwalifikacyjną” lub „DK”) (Dz.U. 2004, L 304, s. 2, polskie wydanie specjalne: Rozdział 19 Tom 007 P. 96 - 107), w szczególności art. 12

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (zwana dalej „przekształconą dyrektywą kwalifikacyjną”) (Dz.U. 2011, L 337, s. 9)

Wyrok z dnia 19 grudnia 2012 r., El Kott i in. (C-364/11, EU:C:2012:826), w szczególności pkt 51, 52, 58, 61, 76 oraz sentencja

Wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Alheto (C-585/16, EU:C:2018:584), w szczególności pkt 134, oraz opinia rzecznika generalnego P. Mengozziego, w szczególności pkt 39 i 45

Wyrok z dnia 24 kwietnia 2018 r., MP przeciwko Secretary of State for the Home Department (C-353/16, EU:C:2018:276), w szczególności pkt 57

Wyrok z dnia 2 marca 2010 r., Abdulla i in. (C-175/08, C-176/08, C-178/08 i C-179/08, EU:C:2010:105), pkt 66 i 69

Wyrok z dnia 7 listopada 2013 r., X, Y i Z (C-1992/12-C-201/12, EU:C:2013:720), pkt 63 i 72

Wyrok z dnia 18 grudnia 2014 r., M'Bodj (C-542/13, EU:C:2014:2452)

Wyrok z dnia 17 czerwca 2010 r., Bolbol (C-31/09, EU:C:2010:351).

Powołane przepisy prawa krajowego

The Refugee or Person in Need of International Protection (Qualification) Regulations 2006 (rozporządzenie z 2006 r. w sprawie uchodźców lub osób potrzebujących ochrony międzynarodowej) oraz Immigration Rules (przepisy imigracyjne Zjednoczonego Królestwa), zwane dalej „rozporządzeniami z 2006 r.”. Transponują one dyrektywę 2004/83 i regulują nadawanie statusu uchodźcy w Zjednoczonym Królestwie.

Powołano się również szeroko na różnego rodzaju dokumenty Home Office (Ministry of the Interior) (ministerstwa spraw wewnętrznych), w szczególności na politykę krajową oraz notę informacyjną w sprawie Libanu (z czerwca 2018 r.), która zawiera szczegółowe informacje dotyczące tego kraju, przeznaczoną do wykorzystania przez polityków i decydentów w działaniach związanych z określonymi rodzajami wniosków o ochronę i dotyczących praw człowieka.

Zasadnicze argumenty stron w postępowaniu głównym

- 1 Prawnicy reprezentujący NB i AB stoją zasadniczo na stanowisku, że infrastruktura medyczna i edukacyjna w obozie dla uchodźców w Al-Bass jest całkowicie nieodpowiednia do zapewnienia wysoce specjalistycznej opieki, jakiej wymaga AB. Według relacji jego rodziców, AB dwa razy w tygodniu korzystał z fizjoterapii, którą zorganizowała jedna z organizacji pomocowych działających na terenie obozu. Poza określonymi interwencjami chirurgicznymi było to, według relacji, jedyne świadczenie z zakresu opieki medycznej, jakie AB uzyskiwał w Libanie. Dostęp do normalnej edukacji nie był możliwy dla osoby znajdującej się w sytuacji takiej, jak AB. Secretary of State kwestionuje argument, że warunki medyczne i edukacyjne w obozie są całkowicie nieodpowiednie. Sąd odsyłający bada materiał dowodowy przedstawiony przez obydwie strony. Odwołuje się do raportu sporządzonego przez niezależnego pracownika opieki społecznej w grudniu 2019 r., który wskazuje na znaczny postęp, jaki AB poczynił od kiedy zaczął uczęszczać w Anglii do specjalistycznej szkoły dla uczniów w wieku 11-19 lat z poważnymi i głębokimi trudnościami w nauce. Według wspomnianego raportu postęp AB ma pozytywny wpływ na całą rodzinę. Raport wskazuje, że ów pozytywny wpływ zostałby w całości utracony gdyby AB i jego rodzina zostali zmuszeni do powrotu do Libanu. W imieniu NB i AB podniesiony został argument, że wyraźny postęp w stanie AB sugeruje, iż w Libanie nie uzyskiwał on odpowiedniego wsparcia w edukacji. Sąd odsyłający przywiązuje do tego raportu dużą wagę.

- 2 Prawnik reprezentujący Secretary of State podnosi, że w obozie dla uchodźców w Al-Bass istnieje placówka o nazwie „Centrum wczesnej interwencji”, prowadzona przez Palestinian Women’s Humanitarian Organisation (organizację humanitarną palestyńskich kobiet) i finansowana przez organizację charytatywną Medical Aid for Palestinians (pomoc medyczna dla Palestyńczyków). Z informacji uzyskanych w lutym 2020 r. od osoby reprezentującej Centrum wczesnej interwencji wynika, że placówka ta świadczy pomoc przede wszystkim na rzecz niepełnosprawnych dzieci palestyńskich w wieku do lat 6, choć dostępne są także podstawowe świadczenia i różnego rodzaju świadczenia specjalistyczne, w bardziej ograniczony sposób, dla starszych dzieci ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Prawnik reprezentujący Secretary of State stwierdza, że przed wyjazdem z Libanu we wrześniu 2015 r. rodzice AB nie podjęli próby kontaktu z Centrum wczesnej interwencji w celu sprawdzenia, czy mogłoby ono udzielić AB odpowiedniego wsparcia, choć KB był świadomy istnienia tej placówki, skomentował bowiem, że jest ona niewielka i całkowicie nieodpowiednia dla jego syna, ponieważ udziela pomocy jedynie małym dzieciom. Sąd odsyłający stwierdza, że rodzice AB nie wykazali, iż rodzina z uzasadnionych przyczyn nie miała dostępu do wystarczającej edukacji i wsparcia ze strony organizacji pozarządowych takich, jak ta, która prowadzi Centrum wczesnej interwencji.

Zwięzłe przedstawienie uzasadnienia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 3 Sąd odsyłający stwierdza, że jest bezsporne, iż NB i AB mieszczą się w podmiotowym zakresie obowiązywania art. 1 lit. D konwencji dotyczącej statusu uchodźców, ponieważ w przeszłości korzystali oni z ochrony lub pomocy UNRWA. W konsekwencji, zgodnie z sentencją wyroku w sprawie C-364/11, El Kott i. in, są oni wyłączeni spod ochrony przysługującej uchodźcom, chyba że są w stanie wykazać, że przestali uzyskiwać ochronę lub pomoc UNRWA z przyczyny lub przyczyn pozostających poza ich kontrolą i niezależnych od ich woli.
- 4 Prawnicy reprezentujący NB i AB twierdzą, że NB i AB są uprawnieni do skorzystania z art.1 lit.D akapit drugi, ponieważ ich wyjazd z Libanu uzasadniony był obiektywnymi przyczynami pozostającymi poza ich kontrolą i niezależnymi od ich woli, a mianowicie tym, że „UNRWA nie jest w stanie wypełnić swoich zadań w odniesieniu do dzieci ze znacznym stopniem niepełnosprawności”, oraz że AB spotykał się (i nadal spotyka) z „dotkliwą dyskryminacją” ze względu na swoją niepełnosprawność. Prawnik reprezentujący Secretary of State wskazuje, że nie mogą oni uzyskać na tej podstawie ochrony, ponieważ AB otrzymał wystarczającą pomoc w związku ze swoją niepełnosprawnością w czasie, gdy zamieszkiwał w Libanie, i otrzymałby również wystarczającą pomoc po powrocie do tego państwa.

- 5 Z punktu widzenia sądu odsyłającego pierwszy problem, jaki pojawia się przy rozpatrywaniu tego sporu, to według określenia tego sądu „kwestia temporalna”. Nie ma jasności, czy weryfikacja, jaką należy przeprowadzić, ma mieć charakter czysto historyczny (*ex tunc*) i polegać na ocenie okoliczności, które zmusiły daną osobę do opuszczenia terenu, na którym działa UNRWA, w momencie, w którym to uczyniła, czy też powinna ona obejmować dodatkowo lub alternatywnie ocenę *ex nunc*. Sąd odsyłający zauważa, że brzmienie odnośnych przepisów („[z] chwilą gdy taka ochrona lub pomoc zostanie z jakiegokolwiek przyczyny wstrzymana [...]”; art. 1 lit. D akapit drugi konwencji dotyczącej uchodźców i [„jeśli taka ochrona lub pomoc ustały z jakichkolwiek powodów”¹] art. 12 ust. 1 lit. a) dyrektywy kwalifikacyjnej/przekształconej dyrektywy kwalifikacyjnej) sugeruje weryfikację o charakterze czysto historycznym, natomiast część orzecznictwa wskazuje na interpretację *ex nunc*. Podobnie, najważniejsze analizy naukowe dotyczące art. 1 lit. D wskazują na brak jasności, czy weryfikacja ma charakter czysto historyczny, czy jest również badaniem *ex nunc*, czy może połączeniem tych dwóch wersji. Gdyby przyjąć podejście, że odnośny przepis bezwarunkowo wymaga weryfikacji zarówno *ex tunc* jak i *ex nunc*, to można by uznać, że w konsekwencji uchodźcy palestyńscy traktowani są bardziej surowo niż uchodźcy, do których stosuje się art. 1 lit. A pkt 2 konwencji dotyczącej statusu uchodźców, ponieważ ci ostatni muszą przejść jedynie weryfikację *ex nunc* (zobacz wyrok z dnia 7 listopada 2013 r., X, Y i Z, C-199/12-C-201/12, EU:C:2013:720, pkt 63 i 72). Prawnicy reprezentujący NB i AB wskazują, że o ile mogą oni wykazać wystarczający powód, dla którego opuścili terytorium, na którym działa UNRWA, to ciężar dowodowy wykazania, że ochrona i pomoc są dostępne obecnie, spoczywałby na państwie. Ponadto, w zakresie przedmiotu i celu, można uznać, że potraktowanie oceny ustania [ochrony i pomocy] w wymiarze czysto historycznym najlepiej odpowiadałoby rozumieniu, że uchodźcy palestyńscy są już uchodźcami. Przy takim rozumieniu powinno wystarczyć wykazanie przez nich po prostu ustania [ochrony i pomocy] ze względów obiektywnych na moment wyjazdu, bez konieczności wykazywania również elementów dotyczących obecnych okoliczności, występujących po wyjeździe. Brak jasności w tym względzie jest podstawą pierwszych dwóch pytań sądu odsyłającego.
- 6 Druga kwestia, która budzi wątpliwości sądu odsyłającego, dotyczy jakości ochrony i pomocy zapewnianej przez UNRWA. Będąc świadomym różnych form dyskryminacji, jakich bezpaństwowi Palestyńczycy doświadczają ze strony władz libańskich, sąd odsyłający jest jednak zdania, że należy skupić się na działaniach samej UNRWA. Wyraża on pogląd, że jest dalece niejasne, czy UNRWA stosuje politykę intencjonalnego (wyrażonego działaniem lub zaniechaniem) pozbawienia osób niepełnosprawnych pomocy. Prawnicy występujący w imieniu NB i AB podnoszą, że intencja nie ma w tym przypadku znaczenia, ponieważ art. 12 ust. 1 lit. a) dyrektywy kwalifikacyjnej odnosi się do ustania ochrony lub pomocy „z jakichkolwiek powodów”. Prawnik reprezentujący Secretary of State jest

¹ Uwaga tłumacza: – odmienne brzmienie polskiej wersji dyrektywy i polskiego tłumaczenia konwencji, wersje angielskie mają identyczne brzmienie.

odmiennego zdania. Sąd odsyłający stoi na stanowisku, że podczas gdy intencja może być nieistotna, to kwestia skuteczności już nie. Przywołując pkt 65 wyroku El Kott, sąd odsyłający wyraża pogląd, że jasne jest, iż Trybunał Sprawiedliwości uważa, że istotne jest zbadanie skuteczności „ochrony lub pomocy”, tj. czy UNRWA ma możliwość zapewnienia warunków do życia zgodnych z zadaniami, których wykonanie zostało jej powierzone. Przyjmując jedno z podejść można by co najmniej uznać, że UNRWA zapewnia rodzinie skuteczną ochronę lub pomoc, podejmując wysiłki wcielenia w życie gwarancji zapewnienia godnych warunków do życia, o ile niedociągnięcia w tym zakresie nie były intencjonalne. Sąd odsyłający uważa również, że ważne jest ustalenie, w jaki sposób UNRWA może działać w szerszym kontekście w ramach danego państwa (w tym przypadku Libanu).

- 7 Ostatnia z kwestii, w których sąd odsyłający wnosi do Trybunału o udzielenie wskazówek, dotyczy roli instytucji społeczeństwa obywatelskiego (takich jak organizacje pozarządowe) przy ocenie skuteczności ochrony i pomocy udzielanej przez UNRWA. Sąd odsyłający wskazuje na „liczne instytucje społeczeństwa obywatelskiego działające w obozach w południowym Libanie”, w tym organizację charytatywną, która finansuje Centrum wczesnej interwencji w obozie w Al-Bass. Dla sądu odsyłającego nie jest jasne, czy rola tego rodzaju instytucji społeczeństwa obywatelskiego jest istotna dla celów oceny skuteczności ochrony i pomocy udzielanej przez UNRWA. Stąd pytanie czwarte.